

2. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 7 грудня 2017 р. № 2229–VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>

3. Урядовий портал «Протидія домашньому насильству». Державні сайти України. URL: <https://1547.ukc.gov.ua/dovidkova-informatsiya/protydiya-domashnomu-nasyilstvu/prychyny-vchynennya-domashnogo-nasyilstva/>.

4. Кваліфікація та основи методики розслідування домашнього насильства: навчальний посібник / С. Романцова, Н. Устрицька, І. Гловіюк та ін.; за ред. І. Гловіюк, Н. Лашук, С. Романцової. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 404 с.

Анна ГАВРИЛЮК,
здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
навчально-наукового інституту № 3
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник:
доктор філософії, старший викладач
кафедри поліцейського права
Національної академії внутрішніх справ
Неля ЛЯХ

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ: ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ТА УДОСКОНАЛЕННЯ

Державна політика у сфері запобігання та протидії домашньому насильству є невід’ємною складовою суспільної відповідальності та розвитку громадянського суспільства. Засади формування та удосконалення цієї політики визначаються комплексом соціальних, економічних та правових принципів, спрямованих на забезпечення безпеки, прав та гідності кожного члена сім’ї. На законодавчому рівні створена система нормативно правових актів різного рівня, якими закріплені порядок, види, форми, та методи протидії насильству, відповідальність за його вчинення, захист постраждалих, а також повноваження уповноважених органів щодо здійснення заходів із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі [5, с. 130].

Основними нормативно правовими актами, що регламентують державну політику у сфері запобігання та протидії домашньому насильству є: Кримінальний кодекс України у якому передбачена відповідальність за злочини, пов’язані з домашнім насильством [1].

Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» визначає поняття домашнього насильства, встановлює порядок та механізми застосування захисту для постраждалих та відповідальність за порушення встановлених норм. Найголовніше, він передбачає можливість застосування спеціальних заходів щодо протидії домашньому насильству [3]. Закон України «Про охорону дитинства» встановлює основні принципи та механізми захисту дітей від будь-яких форм насильства [2]. Закон України «Про судоустрій та статус суддів» забезпечує правовий механізм розгляду справ, пов'язаних із злочинами в сім'ї.

Законодавство надає правовий інструментарій для захисту жертв домашнього насильства, передбачає відповідальність для порушників, і визначає заходи запобігання таким випадкам.

Стратегія держави у сфері запобігання та протидії домашньому насильству зазвичай включає комплекс заходів на різних рівнях: законодавчому, інституційному, соціальному та освітньому. Залежно від країни підходи можуть варіюватися, але основні напрямки спрямовані на захист жертв, покарання винних, попередження випадків насильства та освіти громадськості.

Можна виділити декілька елементів щодо удосконалення державної політики у цій сфері.

1. Правова база та нормативне забезпечення: Державна політика повинна ґрунтуватися на чіткій правовій базі, яка визначає поняття та види домашнього насильства, встановлює відповідальність за його скоєння та механізми захисту потерпілих. Нормативні акти мають бути узгоджені з міжнародними стандартами прав людини та жінок.

2. Превентивні заходи: Держава повинна активно сприяти запобіганню домашнього насильства через системну роботу з освітою, інформаційними кампаніями та тренінгами для підвищення свідомості громадян щодо шкідливих наслідків насильства та можливостей його уникнення. Також необхідно вжити заходи для заохочення змін у соціальних і культурних моделях поведінки жінок та чоловіків для того, щоб викоринити упередження, звичаї, традиції та всі інші практики, що ґрунтуються на ідеї неповноцінності жінок або на стереотипних ролях жінок та чоловіків та для запобігання всіх форм насильства. Цей напрям розвивається у главі III Стамбульської конвенції – Prevention (запобігання, недопущення, тощо).

3. Соціальна підтримка жертв: Необхідно забезпечити ефективні механізми соціальної та психологічної підтримки жертв домашнього насильства, зокрема шляхом створення центрів допомоги, телефонних ліній та програм психосоціальної реабілітації. Забезпечити доступ

жертвам психологічної, юридичної та медичної допомоги. Потрібно розвивати центри для жертв домашнього насильства та забезпечити їх необхідними ресурсами.

4. **Правова відповідальність та покарання:** Державна політика повинна передбачати жорсткі заходи правової відповідальності для осіб, які вчиняють домашнє насильство. Важливо розвивати механізми ефективного реагування правоохоронних органів та судової системи на усі випадки домашнього насильства.

5. **Гендерний підхід:** Політика має базуватися на гендерному підході, враховуючи особливості та потреби жінок та чоловіків у контексті домашнього насильства. Важливо виявити та аналізувати гендерні аспекти насильства та розробляти заходи для його запобігання та протидії.

6. **Міжсекторальний підхід:** Для ефективності державної політики важливо розвивати міжсекторальний підхід, що включає співпрацю між урядовими органами, організаціями, громадськістю та бізнес-сектором. Залучення громадських організацій та до реалізації програм та надання підтримки жертвам. Співпраця з цими структурами може значно підсилити ефективність заходів.

7. **Моніторинг та оцінка:** Постійний моніторинг та оцінка ефективності державної політики є ключовим елементом. Систематичні огляди дозволять виявляти недоліки та вчасно впроваджувати корективи для підвищення результативності заходів.

8. **Статистика та дослідження:** Збір та аналіз статистики про випадки домашнього насильства для розуміння масштабів проблеми та вдосконалення політики на основі об'єктивних даних.

Отже, загальна мета державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству полягає в створенні безпечного та гармонійного суспільства, де кожна особа може вільно розвиватися, та не піддаватися фізичному чи психологічному насильству у родині. Важливо, щоб політика була комплексною, і враховувала різні аспекти проблеми домашнього насильства [6, с. 47].

Список використаних джерел

1. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#n3411> (дата звернення: 20.11.2023)

2. Про охорону дитинства: Закон України від 26 квітня 2001 р. № 2402-III. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2402-14> (дата звернення: 20.11.2023)

3. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 7 грудня 2017 р. № 2229-VIII. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text> (дата звернення: 20.11.2023)

4. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 р. №1402-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text> (дата звернення: 20.11.2023)

5. Дудоров О. О., Хавронюк М. І. Відповідальність за домашнє насильство і насильство за ознакою статі (науково-практичний коментар новел Кримінального кодексу України) / за ред. М. І. Хавронюка. – К. :Ваіте, 2019. – 288 с.

6. Блага А. Б. Насильство в сім'ї (кримінологічний аналіз і запобігання) : монографія / А. Б. Блага. – Х. : ФОП Макаренко, 2014. – 360 с. – Режим доступу : <https://www.twirpx.com/file/1599759/>

Аріанна ГЕВОРГЯН,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
навчально-наукового інституту № 1
Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

кандидат юридичних наук,

викладач кафедри поліцейського права
Національної академії внутрішніх справ

Наталія КАПШОНОВА

ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО ЯК СОЦІАЛЬНО- ПСИХОЛОГІЧНА ПРОБЛЕМА СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

Давно вже нікого не здивуєш тим, що законодавство доволі суттєво впливає на відносини в родині. В Сімейному кодексі детально врегульовані майнові відносини між чоловіком та дружиною, між батьками і дітьми як у шлюбі, так і після його розірвання. Здебільшого все регулювання тут зводилося до декларування рівності чоловіка та жінки у шлюбі, взаємовідносин на ґрунті взаємної поваги. Існували певні механізми судового захисту прав подружжя та дітей у випадку протиправної поведінки когось з членів сім'ї, але під це поняття потрапляє дуже багато варіантів можливих дій, і не завжди прописаний в кодексі механізм захисту може бути ефективним та адекватним. Тому на допомогу у вирішенні цієї проблеми були прийнято низку нормативних актів, спрямованих на боротьбу з домашнім насильством – одним з найпоширеніших випадків порушення прав людини у сім'ї, а саме Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» та закон, який передбачає внесення змін до Кримінального та Кримінального